

ANTWOORD

op de interpellatie in de plenaire vergadering van 25/10/19

van **dh. Gilles Verstraeten**

m.b.t. de taaltrajecten en taalbaden in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

---

Geachte heer Verstraeten,

Geachte collega's,

Sta me toe om eerst de regelgeving te kaderen.

Taaltrajecten en taalbaden zijn binnen de huidige regelgeving van toepassing op **twee specifieke doelgroepen**:

(1) anderstalige nieuwkomers en (2) leerlingen die voor het eerst instromen in het Nederlandstalig lager onderwijs.

Voor deze laatste doelgroep verwijzen we naar de omzendbrief over de 'Screening niveau onderwijstaal, taaltraject en taalbad in het gewoon lager onderwijs'. Daarin staat dat er voor elke leerling die voor het eerst in het Nederlandstalig gewoon lager onderwijs instroomt, een **screening niveau onderwijstaal** moet gebeuren. Indien de resultaten daar aanleiding toe geven, moet de school voorzien in een taaltraject dat aansluit bij de specifieke noden van de betrokken leerling inzake de onderwijstaal.

Het behoort tot de vrijheid van elke school om dit taaltraject in te vullen en te kiezen voor de meest geschikte maatregelen voor de leerlingen. Scholen kunnen als onderdeel van dit taaltraject een taalbad (van maximum één jaar) organiseren. Het taalbad is **enkel bedoeld voor leerlingen die Nederlandsonkundig zijn** en de omzendbrief vermeldt expliciet dat 'de kinderen zo snel mogelijk terug in hun reguliere klas geïntegreerd moeten worden, het taalbad moet dus **zo kort mogelijk** gehouden worden'.

Voor de andere doelgroep, de anderstalige nieuwkomers, verwijzen we naar de omzendbrief, 'onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers'. In deze omzendbrief wordt omschreven welke maatregelen scholen kunnen nemen specifiek voor anderstalige nieuwkomers. Hierbij wordt ook verwezen naar de **mogelijkheid om een taalbad te organiseren als onderdeel van een taaltraject**. Voor anderstalige nieuwkomers is de taalscreening niet verplicht, gezien zij sowieso ondersteuning op maat krijgen in het kader van onthaalonderwijs.

We stellen vast dat de scholen de resultaten van de taalscreening bij overgang van het kleuter- naar het lager onderwijs gebruiken om taaltrajecten te ontwikkelen die geïntegreerd worden **in hun zorgaanpak**.

Taalbaden worden op basis van de resultaten van deze taalscreening in het eerste leerjaar niet toegepast, gezien de leerlingen niet Nederlandsonkundig zijn en dus in staat zijn om de lessen in het Nederlands te volgen (ik verwijs opnieuw naar de omzendbrief). De scholen voorzien wel op een geïntegreerde manier voldoende taalondersteuning op maat.

Taalbaden worden in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel wel toegepast voor anderstalige nieuwkomers.

Ondersteuning OCB

Wat betreft uw vraag aangaande de ondersteuning, kan ik u antwoorden dat de ondersteuning die het Onderwijscentrum Brussel (OCB) biedt, individueel en op maat is. Dat betekent dat het begeleidingstraject afhangt van de noden die door de school geformuleerd worden.

1. **Begeleidingstrajecten** die inzetten op de ondersteuning van taalonderwijs hebben een groot aandeel in de begeleidingspraktijk van het OCB. Tijdens schooljaar '18-'19 gingen 75 ondersteuningstrajecten over taal. Huidig schooljaar betreft het 77 trajecten. Het gaat dan over het ontwikkelen van een schoolspecifiek taalbeleid, focus op het bieden van krachtig taalvaardigheidsonderwijs, begrijpend lezen of taalgericht vakonderwijs. Ook de scholen met een specifiek aanbod voor anderstalige nieuwkomers, zoals in de gemeente Anderlecht, worden door het OCB ondersteund.
2. Naast de vraaggestuurde ondersteuningspraktijk, heeft het OCB ook een uitgebreid centraal **vormingsaanbod** rond taal en taalontwikkeling.
3. Daarnaast vinden scholen in de **onderwijsbibliotheek** heel wat materiaal om taalgericht met de leerlingen aan de slag te gaan, zoals daar zijn: taalmethodes, taalstimuleringsmaterialen, achtergrondliteratuur en screeningsinstrumenten.
4. Het OCB ontwikkelde ook het **'Groeiboek anderstalige nieuwkomers'** dat tips, kaders en goede praktijken bevat rond o.m. taalontwikkeling. Het groeiboek wordt ook in Vlaanderen vaak gehanteerd als houvast om te werken met anderstalige nieuwkomers.

5. Nog voor nieuwkomers organiseert het OCB de **Lente- en Zomerschool**, een taalbad tijdens de vrije tijd. Verder ondersteunt het OCB ook de VGC-speelpleinen en de Brede Schoolwerkingen, beiden krachtige voorbeelden van taalbaden.

Proefproject Anderlecht

Wat betreft **uw derde vraag** kan ik u medelen dat het taalbad voor anderstalige nieuwkomers in **Anderlecht** gebeurde in navolging van de omzendbrief 'basisonderwijs voor anderstalige nieuwkomers'. Scholen van het gemeentelijk onderwijs werken er samen en het taalbad werd gecentraliseerd in één van de scholen (Kameleon).

Van zodra deze leerlingen een voldoende niveau bereiken, worden ze volwaardig opgenomen in de reguliere klas. Dit kan dus veel korter zijn dan een schooljaar.

Het OCB ondersteunt de Anderlechtse scholen in het verder uitbouwen van dit taalbad, alsook in de re-integratie van leerlingen in het reguliere onderwijs. Verder wordt ook de OKAN-leerkracht door OCB ondersteund op het vlak van goed taalonderwijs met focus op ontwikkeling van mondelinge vaardigheden bij anderstalige leerlingen.

Dergelijke taalbaden voor anderstalige nieuwkomers worden ook nog georganiseerd in **twee andere basisscholen**: De Zonnewijzer in Sint-Pieters-Woluwe en De Zenne in Laken.

Voor beide scholen werkte het OCB mee aan het uitwerken van een schooleigen draaiboek voor de opvang en de begeleiding van anderstalige nieuwkomers, waar de taalbadklas maar één onderdeel is van een veel breder beleid en aanpak. De OKAN-leerkrachten worden ondersteund rond alfabetisering, het aanleren van specifieke instructietaal en een aanpak voor sociale integratie.

In andere basisscholen zien we dat het aantal anderstalige nieuwkomers te klein is om aparte taaltrajecten te kunnen aanbieden.

Toestemming van de ouders

Wat betreft de **toestemming van de ouders**: het succesvol invoeren van specifieke onderwijsmaatregelen, zoals een taalbad, vereist ook het creëren van voldoende draagvlak en ondersteuning. De **betrokkenheid en steun van ouders is cruciaal** om de resultaten bij de leerlingen te versterken, ook al is het decretaal niet verplicht hun toestemming te krijgen. Zeker bij het centraal aanbieden van het taalbad, is het nodig om ouders mee te nemen

in deze beslissing. Scholen werken ook actief aan het ontwikkelen van een ouderbeleid op maat van anderstalige nieuwkomers. Het Groeiboek van het OCB besteedt trouwens een volledig hoofdstuk aan ouderbetrokkenheid.

Cijfers mbt het succes van taalbaden en taaltrajecten

Met betrekking tot uw laatste vraag moet ik u meedelen dat er nog geen formele cijfers beschikbaar zijn, aangezien de maatregel rond taalscreening en taalbaden nog heel recent is. Vanuit onderzoek kunnen wel voorzichtig uitspraken gedaan worden over de effectiviteit van taalbaden.

U verwijst naar de vaststellingen van Dirk Vandamme van de OESO maar diezelfde OESO geeft echter als aanbeveling dat **taalbadklassen niet het juiste antwoord** zijn op deze uitdaging.

Ook Meertaligheid.be (een website met tips, informatie en materialen voor iedereen die met meertaligheid in contact komt) en de Nederlandse Taalunie waarschuwen voor het risico van onvoldoende taalcontact: als anderstalige leerlingen samen in een aparte klas worden gezet om in het Nederlands te worden ondergedompeld, dan krijgen ze bvb. te weinig gecontextualiseerde input om hun Nederlands te kunnen ontwikkelen.

Als conclusie kunnen we stellen dat er -zoals vaak- geen mirakeloplossing bestaat om problemen en uitdagingen aan te pakken. Uit de Brusselse voorbeelden blijkt dat er een heel diverse aanpak moet gehanteerd worden.

Het is belangrijk dat elke school een **goed taalbeleid ontwikkelt** op maat van haar pedagogisch project, een goede analyse van haar leerlingenpopulatie (waar de taalscreening deel van uitmaakt), de mogelijkheden bij het leerkrachtenteam,... Zo'n taalbeleid moet **leerlingen taalgericht ondersteunen, via doelgerichte taaltrajecten**. Een taalbad, in welke vorm dan ook, kan deel uitmaken van zo'n taaltraject.

Ik hoop hiermee afdoende geantwoord te hebben op uw vragen.

Sven Gatz,

Minister